

Erdészeti vonatkozások. A fűzlápok ártéri típusa ritka és kis kiterjedésű a hazai Duna-ártéren, éppen ezért erdőgazdasági szempontból nem érdemel figyelmet. A kiirtott fűzláp helyére eredményesen telepíthető a *mézgás éger* (*Alnus glutinosa*). Simon T. az Észak-Alföldi fűzlápok helyére ajánlja az éger mellett a *rezgő nyárt* (*Populus tremula*) is.

VII. *Egeres láperdő* (Thelypteridi-Alnetum [Du Rietz 1923] Soó 1957).

22. **Mocsári pajzsikás típus** (*Dryopteris thelypteris* typ.). Hazai Duna-ártéri előfordulásáról *Zólyomi B.* szigetközi tanulmányában találunk adatot. A kálnoki erdőben lévő holtágból jelezte előfordulását. Azóta ezt a kisebb foltot tarra vágták. 1957-ben kutatócsoportunknak a Mosonmagyaróvár menti *Parti-erdőből* sikerült kimutatni egy láperdő foltot. Lombkoronaszintjében kizárólag a *mézgás éger* (*Alnus glutinosa*) fordul elő Duna-ártéri termőhelyén. Egyéb hazai égerlápokban a *hegyesfogú kőris* (*Fraxinus oxycarpa*) és igen szórványosan a *kocsányos tölgy* (*Quercus robur*) is előfordul. Cserjeszintjében a *rekettye fűz* (*Salix cinerea*) és a *kutyabenge* (*Frangula alnus*) jellemző. Gyepszintje nagy borításfokú (70—95%). *Jellemző fajai: mocsári pajzsika* (*Dryopteris thelypteris*), *zsombék sás* (*Carex elata*), *közönséges lizinka* (*Lysimachia vulgaris*), *posvány sás* (*C. acutiformis*), *vesszős fűzény* (*Lythrum salicaria*), *sővényiszulák* (*Calystegia sepium*).

Erdészeti jelentősége. A hazai Duna-ártérnek csak egyetlen foltján sikerült kimutatni. Kis kiterjedését figyelembe véve erdészeti szempontból jelentéktelen, csak természetvédelmi szempontból érdemel figyelmet.

Tanulmányunkban az egyes típusok rövid jellemzését adtuk és néhány mondatban érintettük a telepítésnél számításba jöhető fafajokat. Nem célunk a Duna-ártéri erdőtípusok erdészeti vonatkozásait részleteiben ismertetni. További kutatásokkal szeretnénk az egyes erdőtípusok termőhelyi viszonyait részletesen feltárni. Így jelentenének kategóriáink az erdészeti (erdőművelő, erdőrendezői) gyakorlat munkájához biztos támpontot.

[Az alsó Duna-ártér erdőtípusait Tóth Imre is rendszerezte és azt táblázatosan a „Nyárkonferencia“, részletesen az Erdészeti Kutatások 1958. évi 3—4. számában megtalálhatja az olvasó. (Szerk. Biz.)]

Jobb szerszámok helyes alkalmazásával növelhetjük a termelékenységét

H A J D U I S T V Á N erdőmérnök, Veszprém

A felszabadulás előtt, s egy ideig utána is, a magyar fakitermelők munkájának termelékenységével, szaktudásának emelésével, szociális helyzetével nem foglalkoztak elég behatóan. Ez magyarázza, hogy a rossz szerszámmal, helytelen munkamódszerrel, tehát nagyobb erőkifejtéssel dolgozó erdei munkásaink teljesítménye sokáig elmaradt a külföldi munkásoké mögött.

Néhány fejlett erdőgazdálkodású államban — köztük elsősorban a Szovjetunióban is — már több mint negyed évszázada felismerték az erdei munkások oktatásának, a korszerűbb szerszámokkal való ellátásnak, illetve a munkák gépesítésének fontosságát. Intézményesen foglalkoznak az erdei munkások képzésével, szakemberré nevelésével. Állandó erdeimunkás-képző iskolákat létesítettek és munkásvédelmi intézkedésekkel, munkásegészségügyi vizsgálatokkal segítik a dolgozókat. Rendszeresítették és népszerűsítették a favágók versenyét olyannyira, hogy például Finnországban a fakitermelő dolgozók részére még „olimpiai“ versenyt is rendeznek. Mindezekkel együtt járt ezekben az országokban a termelékenység növekedése, a szerszámok és gépek olyan mérvű korszerűsítése, hogy a fokozott követelményeket is ki tudták elégíteni. Egyidejűleg könnyebbé vált az erdei munka és emelkedett a munkások élet-színvonala.

Hazánk sok szempontból elmaradt ezektől az államoktól. Erdei munkásaink nagy többsége a legutóbbi évekig idényszerűen, hiányos szakképzéssel és gyakran elavult szerszámmal dolgozott. Ennek természetes következménye az alacsonyabb termelékenység, a fapazarlás, az erdei és ipari munkások közötti színvonalbeli különbség. Ezért legjobb dolgozóink a nagy ipari szívóhatás következtében elhagyták az erdőt, erdei munkásainknál a kormegoszlás eltolódott az idősebb korosztályok felé, fellépett a „kiöregedés“ káros jelensége.

Az ötvenes évek elején indult meg hazánkban az erdőgazdasági műszaki színvonal növelése. Ugyanekkor az Erdészeti Tudományos Intézet is nagyjelentőségű kutató és felvilágosító munkát kezdett. A kutatás során meghatározta a korszerű szerszámok használatától elvárható követelményeket, kidolgozta a gyártási műszaki rajzokat és szerszámkarbantartási eljárásokat, majd eredményeit tanfolyamokon adta át a gyakorlatnak. Sok munkás, erdész, erdőmérnök vált az Intézet által rendszeresített kiképzés során mesterévé a korszerű szerszámok gondos karbantartásának, kezelésének.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság megteremtette a korszerű szerszámellátás alapfeltételeit és anyagilag elősegítette a munkásképzést. Az 1040/1954. sz. fejlesztési utasításban biztosította az állandó erdőgazdasági szakmunkások erkölcsi és anyagi megbecsülését.

A Főigazgatóság határozott intézkedése és az ERTI által végzett kiképzés eredményeként a Balatonfelvidéki Állami Erdőgazdaságban is használjuk már a gyalufogas erdei fűrészeket. Egyre több gondot fordítunk a munkásképzésre és a szerszámok szakszerű karbantartására.

A fejlődés eredménye erdőgazdaságunk fahasználatában számszerűen is kimutatható és az alábbiakban foglalható össze:

- a) Az egy főre és egy munkaóraóra jutó átlagos teljesítmény az 1956—57. gazdasági évi eredményhez képest 30%-kal nőtt. Erdőgazdaságunk körül sok a bányá- és ipartelep, ezért munkáshiánnyal küzdünk. Terveink teljesítésében tehát döntő a termelékenységgel emelkedése.
- b) Az egy főre eső kereset a fahasználati ágazatban az átlagos munkaóránkénti 2,05 Ft-ról 4,58 Ft-ra, gyalufogas fűrészek használatával 6,— Ft-ra emelkedett. Tehát megközelítettük, sőt gyalufogas-fűrészrel dolgozó munkásaink el is érték az átlagos ipari bérezést.
- c) Rövidebb idő alatt teljesítettük tervünket. A tavalyi gazdasági év eredményeihez viszonyítva az idei erdőgazdasági évben megtakarítottunk 76 124 munkaórát.
- d) Azokon a helyeken, ahol gyalufogas-fűrészrel dolgoztak, az egy főre eső munkaóra 45%-kal több volt, mint ahol közönséges megszakított háromszög fogazatú fűrész használta.

Ez azt bizonyítja, hogy jobb szerszám használata csökkenti a káros munkaerő-hullámzást és növeli a munkakedvet.

Az új fűrészek bevezetése után több ellentétes és néha káros vélemény alakult ki. Köztük ilyesmit is lehetett hallani:

A munkaóra megtakarítás az erdőgazdaság számára nem jelent költségcsökkenést, mivel nem munkaóra alapján fizetjük a bért, hanem a teljesített m³-ek után és így a ténylegesen kifizetett munkabér összege nem csökken.

Volt olyan elgondolás is, hogy „indokolatlanul” növekedett a gyalufogas-fűrészrel dolgozó munkásaink keresete, mert a magasabb teljesítményt nyújtó munkaeszközt a vállalat adta. A munkás a több teljesítéshez nem adott nagyobb erőfeszítést, több munkát.

Az első véleményre a felelet röviden a következő: Ma — amikor a követelmény nő, az erdei munkások létszáma pedig fogy — minden erővel fokoznunk kell a teljesítmény emelését, a szükséges igénybevitel csökkentését. Nem szabad csak pénzügyi szinten, — az erdőgazdaság jövedelmezősége szempontjából értékelni az eredményt, mert akkor is komoly javulásról beszélhetünk, ha azonos pénzügyi követelmény alapján a munka üzemi és technológiai színvonala javul.

A másik megállapítás is felületes. A gyalufogas-fűrész karbantartása és a vele való munka magasabb felkészültséget, szaktudást kíván. Jogos és indokolt tehát a magasabb kereset is. A gyalufogas-fűrész alkalmazása komoly lehetőséget nyit a fejlődésre. A kezdeti eredményeket, mint a fiatal csemétét védeni, támogatni kell, mert csak így tud később megerősödni, terebélyesedni. Végül az elérendő célkitűzések között nem utolsó sorban álló követelmény az is, hogy azonos erőfeszítés és költség-tényezők mellett nagyobb teljesítményt és jobb kereseti lehetőséget biztosítsunk munkásaink számára. Csak így érhető el az erdei munka megbecsülése.

Erdőgazdaságunkban —, s azt hiszem országosan is — a korszerű gépi és kézi termelő eszközök fejlesztése terén még csak az első lépéseket tettük meg. Sok a tennivalónk, de a kezdet jó és biztató.

Tovább kell fejlesztenünk az erdei szakmunkásképzést, ki kell szélesítenünk a jó szerszámmal, géppel való ellátást és ezen az úton el kell érünk, hogy az erdei munkát szakmunkává nyilvánítsák. Így további komoly fejlődést érhetünk el.

Erre kötelez mindannyiunkat népünk, hivatásunk és az erdő iránti szeretetünk!

Az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlése

Pécs, 1958. augusztus 10—12.

Az Egyesület ez évben augusztus 10—12 között rendezi meg hagyományos vándorgyűlését Pécsen és a Mecseki Állami Erdőgazdaság területén.

A vándorgyűlés 10-én vasárnap, ebéd után 16 órakor nyílik meg, a következő napirenddel:

1. Kasza Ferenc, a helyi csoport elnöke üdvözli a vándorgyűlés résztvevőit.
2. Madas András, az Egyesület elnökének megnyitó beszéde.
3. Az 1958. évi „Bedő Albert”-díjak kiosztása.
4. Kasza Ferenc, az Erdőgazdaság igazgatója „Erdőgazdálkodás Baranyában” címmel beszámolót tart.
5. A beszámoló megvitatása.

A vita után közös vacsora, majd ismerkedési est a METESZ pécsi székházában.

11-én hétfőn, a résztvevők autóbusszon bejárják a Pécs-környéki erdőket. A Minsina-tetőn megtekintik a karszt-bokorerdőt, a molyhostölgyest, majd a Kiss József-kilátónál megismerkednek a jellegzetes baranyai tájjal. A Flóra-pihenőnél a helyi csoport bemutatja a Pécs-környéki bányákat és ismerteti azok történetét. A Kereszt-kunyhónál megtekintik a lombbal elegyes erdei fenyves fiatalost, az elegyetlen, kocsánytalan tölgyest és az átalakítandó tölgyállományt, végül az árpádtetői erdészet területén a végvágással kitermelt erdőrészben a természetes felújulást járják be. A napi program végeztével a vándorgyűlés résztvevői visszatérnek Pécsre.

12-én kedden, Székelyszabaron fenyőerdősítéseket, vöröstölgy, hegyjuhar elegyes erdősítéseket, vöröstölgy magtermő állományokat, vöröstölgy és feketefenyőtelepítéseket, amerikai dió és kocsányos tölgy fiatalos és szálaló gazdálkodásra tervezett gyertyános, tölgyes erdőket tekintenek meg és megvitatják az azokban folyó munkálatokat.

Az Egyesület Baranya megyei Csoportja a bemutatott erdőrészekről és erdőgazdasági munkákról részletes tájékoztatót állított össze, amelyet valamennyi résztvevőnek előzetesen megküldött. A rendezőség mintegy 300 szakember részvételére számít.

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa.

Felelős szerkesztő: KERESZTESI BÉLA, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. Szerkesztőbizottság: BABOS IMRE, a mezőgazdasági tudományok doktora, dr. BALASSA GYULA, dr. HARACSI LAJOS, KÁLDY JÓZSEF, KOCSÁRDY KÁROLY, KUTASY VIKTOR, MADAS ANDRÁS, PÁRIS JÁNOS, SALI EMIL, SZÓNYI LÁSZLÓ.

A szerkesztő helyettese: JÉROME RENÉ. Technikai szerkesztő: AKOS LÁSZLÓ.

Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója. Szerkesztőség: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11. Országos Erdészeti Főigazgatóság.

Előfizetéseket felvesz a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó V.

Bp. V., Báthori u. 10. Csekkszám: 69.915.181—44.

Megjelent 4200 példányban. Előfizetési ára egy évre: 60 Ft, negyedévre 15 Ft.

Megjelenik minden hónapban.

44558-689/2 - Réval-nyomda, Budapest, V., Vadász utca 16. (Felelős: Povárny Jenő)

Az Egyesület vidéki csoportjai a következő szakmai továbbképző előadásokat tartották:

Parádon *Borsos Zoltán* „Az erdőnevelési utasítás gyakorlati végrehajtása“;

Sárospatakon *dr. Vertse Albert* „A mádrvilág szerepe az erdő életterében“;

Kaposváron *Vér Ferenc* „A talajvédelem erdészeti vonatkozásai különös tekintettel a Kapos folyó vízgyűjtő területén foganatosítandó erdészeti feladatokra“;

Nyíregyházán *Fuisz József* „A házi magvizsgálatok“ címmel.

*

A nyíregyházi csoport a baktalóránt-házi erdészetben „V-fa“ jelölési és gyérítési tapasztalatcserét rendezett. A tapasztalatcserén *Tóth Béla*, az ERTI tudományos munkatársa kocsányos tölgy, akác és feketefenyő-állományokban az erdőnevelési utasítás irányelveinek megfelelően végrehajtott „V-fa“ jelölést és gyérítést mutatott be. A debreceni erdőrendezőség előzetesen megbecsülte az említett területen kijelölt „V-fák“, gyérítendő III. osztályú fák, valamint a meg-

nem jelölt II. osztályú ún. segítő fák köbtartalmát, így a bemutató napjára viszonylag pontos fatömegadatokat álltak rendelkezésre, egyben a kitermelt és felvételezett anyag összehasonlításul szolgálta a becslés helyességére vonatkozóan.

*

A miskolci csoport kopárfásítási tapasztalatcserét rendezett, amelynek keretében megtekintették a keleméri mohostavakat, az aggteleki sziklakopárokat, a jósvafői cseppkőbarlangot és a tornanádaskai kopárokat. A karszt-terület geológiai történetét és növényföldrajzát *Szikra László* ismertette. A tapasztalatcsere befejezéseként megtekintették a tornanádaskai park exota fáit.

*

A szombathelyi csoport Rátóton száraló erdő-ankétot tartott *Róth Gyula* egyetemi tanár és *Palotai István*, az Erdőrendezőség vezetőjének vezetésével. Az ankét résztvevői igen szerencsésnek tartották a száraló erdőgazdálkodásnak erdőművelési és erdőrendezési szempontból történt megvilágítását.

Az erdőgazdaság képviselői a Magyar Tudományos Akadémia tagjai között

A magyar erdőgazdaságot a múlt század végétől kezdve a következő illusztris szakemberek képviselték a Magyar Tudományos Akadémián:

Bedő Albert levelező tag 1880—tól 1918-ig,

Fekete Lajos levelező tag 1910-től 1916-ig,

Tuzson János levelező tag 1909-től 1943-ig,

Kaán Károly levelező tag 1924-től 1940-ig,

Fekete Zoltán levelező tag 1941-től,

Fehér Dániel levelező tag 1954-től 1955-ig.

